

Antoni Marí

EL VAS DE PLATA

L'Ull de Vidre

TUSQUETS
EDITORS

ANTONI MARÍ
EL VAS DE PLATA
i altres obres de misericòrdia

TUSQUETS
EDITORS

1a edició: octubre del 2017

© Antoni Marí, 2017

Disseny de la col·lecció: Guillemot-Navares
Reservats tots el drets d'aquesta edició per
Tusquets Editores, S.A. - Av. Diagonal 662-664 - 08034 Barcelona
www.tusquetseditores.com
ISBN: 978-84-9066-457-5
Dipòsit legal: B. 16.267-2017
Fotocomposició: Víctor Igual, S. L.
Impressió i enquadernació: CPI
Imprès a Espanya

És rigorosament prohibida qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació total o parcial d'aquesta obra sense el permís escrit dels titulars dels drets d'explotació.

Índex

Primera part: Obres de misericòrdia corporals	
I. Donar beure al qui té set	15
II. Donar menjar al qui té gana	21
III. Vestir el despullat	27
IV. Recollir els pelegrins	35
V. Rescatar els captius	43
VI. Visitar els malalts	49
VII. Enterrar els morts	57
Segona part: Obres de misericòrdia espirituals	
VIII. Ensenyar a l'ignorant	65
IX. Donar bon consell a qui n'ha de menester	73
X. Corregir el qui va errat	81
XI. Consolar el trist	89
XII. Perdonar les injúries	97
XIII. Sofrir amb paciència les flaqueses i les molèsties del proïsme	103
XIV. Pregar Déu pels vius i pels morts	109
Epíleg: <i>La mirada innocent</i> , per August Rafanell.	121

Al meu pare no li havia agradat mai el cinema. Suposo que les seves raons devia tenir per a això, encara que crec que les fonamentals eren la mateixa sala, tancada i fosca, i la promiscuïtat de la multitud. No ens havia prohibit mai d'assistir a la projecció d'una pel·lícula, i menys quan ja vam ser una mica més grans; però sabíem, pel rictus tens a la boca i perquè arrufava les celles, que no li agradava gens: que abominava aquella atmosfera enrarida i tan poc saludable de les sales de projecció. Crec que vaig començar a anar al cinema, amb una certa regularitat, a partir dels disset anys, i quasi sempre d'amagat o mentint respecte al lloc on enfilava quan sortia de casa.

Durant la meva infantesa no havia pogut participar en moltes de les converses i jocs als quals es lliuraven els meus companys de classe, ja que normalment tenien com a tema la pel·lícula que, a la tarda del diumenge, s'havia passat en el cinematògraf de la nostra ciutat. Es comentava l'heroïtat d'un actor o el riure que feia aquell altre. Al pati de l'escola jugàvem a endevinar pel·lícules, representant, davant d'un grup d'espectadors, les seves característiques o els es-

deveniments més importants que hi tenien lloc. Jo no podia jugar a tot això, ni discutir si havia estat oportú o no que els supervivents de l'atac dels indis s'amaguessin al soterrani del polvorí.

Aquella marginació m'entristia i m'asseia en un racó del pati de l'escola i jugava amb un llapis o amb un branquilló de pi i traçava a terra estranys símbols que després esborrava amb el peu, nerviosament. El meu germà petit, de vegades, m'acompanyava; ell no podia participar tampoc en aquells jocs que tenien el cinema com a pretext i com a condició *sine qua non*. Llavors, ens miràvem i compartíem fraternalment la nostra comuna diferència i la nostra petita desgràcia. I ens imaginàvem com podria tenir lloc aquell seguit d'heroïcitats, duels i entrellats. Ens quedàvem callats, procurant ocultar-nos aquella rara desgràcia que ens feia tan distints dels altres: almenys en tot el que feia als jocs, que no podíem compartir, dels nostres condeixebles.

El meu pare era registrador de la propietat, rigorós, meticulós i pulcre. Procurava atendre les nostres necessitats, els nostres estudis, que seguia de molt a prop, les nostres lectures i les nostres amistats. Havia escollit amb deteniment el col·legi on havíem d'estudiar el batxillerat: un col·legi laic, sever i estricte, competent en ciències i humanitats i més aviat conservador. Els jesuïtes estaven molt a prop de la seva idea de l'educació i de la disciplina; emperò, el nostre havia de ser, necessàriament, un col·legi laic.

El meu pare tenia una idea molt peculiar de com

s'havia d'educar els fills, d'entretenir-se o aprofitar un diumenge. Si bé per als fills de les altres famílies l'arribada del diumenge era esperada amb una alegria inaudita, ja que un es podia llevar tard, banyar-se sense presses, o quedar-se gandulejant, els diumenges eren per a tots nosaltres, i en quasi totes les ocasions, un autèntic suplici. O, almenys, no sempre teníem la predisposició necessària per al que ens podria passar en el dia del Senyor.

El meu pare, els diumenges, ens feia llevar a les nou. Els altres dies ens despertava a les set; érem quatre germans i havíem de rentar-nos, esmorzar i preparar les coses per al col·legi. Era un gran detall que els diumenges ens deixessin dormir dues hores més. Després d'esmorzar i de vestir-nos, pujàvem amb el pare al cotxe i, seguint uns itineraris que només ell coneixia, ens portava fora de ciutat. Aparcava el cotxe sota un arbre i començàvem a caminar.

Les nostres caminades dominicals acostumaven a tenir com a objectiu l'ascensió a les muntanyes pròximes a la ciutat. No fèiem escalada, ni estàvem obligats a portar una marxa superior a la que permetia la nostra constitució física. Així i tot, arribàvem a caminar tres i quatre hores seguides, i encara que podíem demanar una estona de descans, un cert orgull no exempt de tossuderia ens ho impedia. El meu pare, per a aquestes ocasions, portava un bastó amb el puny d'estany, unes botes de pell i una jaqueta verd fosc ribetejada de negre que s'havia comprat a Múnic. A l'estiu es posava el panamà i agafava el bastó

de bambú. Nosaltres dúiem uns pantalons bombatxos amb tirants i un jersei amb cremallera.

Caminàvem amb pas tranquil, sense presses, passejant, deturant-nos davant d'una planta, d'una roca, d'un promontori o d'una cruïlla de camins. Llavors, el meu pare ens parlava de la constitució orogràfica, de la formació dels torrents, de la funció clorofil·lica, de la rotació de la Terra, de com era admirable la naturalesa. En moltes ocasions ens assèiem al voltant seu i ens llegia una pàgina d'un llibre que tenia alguna relació amb el paisatge o amb el que estàvem observant, tot i que, per regla general, la lectura no hi tenia res a veure, com donant entenent amb això que havia de ser la nostra imaginació la que havia d'establir l'analogia entre la lectura i la realitat.

De tots els llocs que solíem freqüentar els diumenges, n'hi havia un que ens disgustava especialment. Era una d'aquestes muntanyes, pròxima a la costa mediterrània, de bosc una mica espès en la vessant nord però de pi baix i de matolls calcinats en la del sud. Amb camins de cabra, plens de pedres, que feien més difícil i molesta l'ascensió. Fins i tot els dies de primavera o els matins assolellats d'hivern, suàvem a raig fet. Els pantalons bombatxos se'ns enganxaven a la pell, la camisa de franel·la ens asfixiava, les gotes de suor m'entelaven els vidres de les ulleres i m'impediien distingir els accidents del camí i la dimensió de les pedres que em sortien al pas.

No és que fos una muntanya gaire alta. No n'hi ha per aquelles contrades. Però era tan gran la inco-

moditat de l'ascensió que em sentia el més inútil, el més desmanyotat i el més desgraciat dels mortals. Sobretot quan em posava a considerar que els meus companys de col·legi serien al cinema veient una d'aquelles pel·lícules que despertaven la nostra imaginació i la nostra enveja. No era gaire alta, aquella muntanya, però a mi se'm feia interminable. I no li trobava cap sentit ni a aquell esforç, ni a la renúncia a la qual em veia obligat, ni a la recompensa que per tot allò em donarien.

Quan arribàvem al cim, els pocs pins, recremats i polsosos, ens tapaven la vista i ens impedien jugar a qualsevol cosa. Només hi havia una font. Això sí, d'una aigua molt fresca. Llavors, el meu pare treia de la motxilla quatre vasos d'alumini, els omplia d'aigua, hi introduïa meticulosament un trosset de regalèsia i ens n'oferia un a cadascú com si fos el més preuat i rar dels refrescos i el més subtil de tots els premis.

